

De droom van Christoffel

© Museum Plantijn, Ilona Plichart, Jimmy Kets en
Uitgeverij Vrijdag, 2016.
Jodenstraat 16, 2000 Antwerpen
www.uitgeverijvrijdag.be

Tekst: Ilona Plichart
Foto's: Jimmy Kets
Begeleiding: Odette Peterink (Museum Plantin-Moretus)
en Hilde de Vos (Atlas Antwerpen)
Ondersteuning: Antwerpen Boekenstad
Boekverzorging: Mulder van Meurs

Christoffel: Roger Van der Linden
Salwa: Cagla Akgul
Hanane: Melike Kayali

NUR 280
ISBN 9789460015182
D/2016/11.676/330

Niets van deze uitgave mag door middel van elektronische of
andere middelen, met inbegrip van automatische informatie-
systemen, worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Foto's Jimmy Kets

Tekst Ilona Plichart

De droom van Christoffel

Inhoud

Helden? 8

Deel 1: Christoffel 10

Deel 2: Salwa 30

Deel 3: Salwa en Christoffel 42

Helden 52

Inleiding

Ik ben trots op het Museum Plantin-Moretus.

Dit museum is uniek.

Vier eeuwen geleden was dit de belangrijkste uitgeverij en drukkerij van Europa.

Het was ook het huis van Christoffel Plantin.

Nog altijd kan je de drukkerij bezoeken.

De drukpersen, de letters en de boeken staan er nog.

Je ziet in het museum ook hoe Christoffel Plantin en zijn familie leefden.

En nu is er dit boek over drukker en uitgever Christoffel Plantin.

En je leert ook Salwa kennen.

Misschien wordt deze jonge vrouw wel een nieuwe heldin voor Antwerpen.

Misschien bezoeken binnen vier eeuwen mensen een museum over haar.

Misschien...

Geniet van hun verhaal!

Philip Heylen, schepen van Cultuur stad Antwerpen

Helden?

Dit is het verhaal van Christoffel.
Zijn dromen.
Zijn plannen.
Zijn pogingen en zijn mislukkingen.
Is hij een held? Misschien.

Dit is ook het verhaal van Salwa.
Ook zij heeft dromen.
Salwa heeft plannen.

Ze probeert.
En ze probeert opnieuw.
Is Salwa een heldin? Wie weet.

Deel 1:

Christoffel

400 jaar geleden

Hier ligt Antwerpen.
Hier wil ik zijn.
Hier kan het gebeuren.

Ik wil kennis van de wereld verspreiden.
Ik wil boeken drukken.
Boeken veranderen de wereld.
Boeken maken mensen vrij.

Ik ben nieuw in Antwerpen.
Elke dag voel ik mij hier meer thuis.
Ik spreek goed Frans.
Nederlands blijft moeilijk.

Ik hou zoveel van woorden.
Met woorden bouw ik hier een nieuw leven.
Een nieuw leven met boeken.

Ik hou van Antwerpen.
Elke dag ontmoet ik nieuwe mensen.
Ze komen uit Frankrijk of Duitsland.
Ze zijn jood of katholiek of protestant.

Ze komen uit de hele wereld.
En ze brengen ideeën mee.
Samen maken wij van Antwerpen een mooie stad.

Geld heb ik niet.
Geen rijke vader.
Geen rijke vrouw.
Dus zal ik werken.

Ik heb een vrouw en vijf dochters.
Samen verkopen we kant.
Ik maak ook dozen.
En banden rond boeken.

Daarmee verdienen we geld.
Dat geld gebruik ik voor de drukkerij.
Ik spaar om letters te kopen.
Mijn vrouw en ik sparen jaar na jaar.
Samen bouwen we aan onze droom.

Ik ben een boer.
Een letter-boer.
Ik plant letters en laat boeken groeien.
Ik breng woorden naar mijn lezers.
Zo groeien ideeën in hun hoofd.

Kijk naar die atlas.
Nooit zal ik naar al die landen reizen.
Nu bezoeken mijn ogen en mijn hart die plekken toch.

Kijk naar die kostuums.
Nooit zal ik die mensen ontmoeten.
Maar in mijn hoofd zijn ze mijn vrienden.

Overdag ben ik Christoffel de uitgever.
Ik ben belangrijk, zeggen mensen.

's Avonds ben ik Christoffel de vader.
De verhalen van mijn dochters verwarmen mijn hart.

's Nachts ben ik Christoffel de denker.
Mijn gedachten houden me wakker.
Studenten lezen mijn boeken aan de universiteit.
Maar mijn boeken worden ook verbrand.

Ik praat met mijn gedachten.
'Ik druk boeken die ik belangrijk vind.'

Boeken verspreiden verschillende ideeën.
Dat mag.
Dat moet!
Daar geloof ik in.
Wat ik doe, is juist.
Ook al verlies ik zo vrienden.

Ik overtuig mijn gedachten.
'Ik mag zijn wie ik ben: Christoffel de uitgever.
Dit land heeft nood aan frisse ideeën.
We geven niet op.'

LIBRORVM PROHIBITORVM INDEX, EX MANDATO
REGIAE CATHOLICAE MAIESTA^{TI} ET ILLVSTRISS. DVCIS ALBANI,
CONSILIIQVE REGII DECRETO EDITVS.

[illegible]

Soms ben ik Christoffel de slechte.

Voogdes Margaretha wil mij zien.

‘Ja, mevrouw, ik zal die boeken niet meer drukken.

Ja, mevrouw, ik zal het niet meer doen.’

Voogdes Margaretha wil geen boeken met andere ideeën.

Teksten mogen niet vertellen over andere vormen van geloof.

Maar ik heb boeken met nieuwe ideeën gedrukt.

Ben ik nu een slecht mens?

Is dit het einde?

Ik verlies mijn huis.
De drukkerij moet dicht.
Alles wordt verkocht op de Vrijdagmarkt.
Ik moet vluchten naar Leiden, in Holland.

Nu ben ik oud.
Ik had een droom.
Die heb ik geleefd.

Ik hou van Antwerpen.
Mijn paard kent elke straat.
Mijn zoontje ligt hier begraven.
Mijn dochter heeft hier een
bloeiende winkel.
Onze drukkerij is er nog altijd.

Ik ben Christoffel de drukker.
Christoffel die wil dat iedereen vrij kan denken en geloven.
Boeken zijn mijn geschenk aan de wereld.

Deel 2:

Salwa

Salaam. Ik ben Salwa.
Ik ben een jonge vrouw met pit, zegt mijn pa.
En ik heb een droom.

Zie je die letters?
Dat is henna.
Op de handen van mijn zus.

En zie je dat bord?
Ook letters...
Ik heb ze geschilderd!

Binnenkort word ik een kunstenares.
Ik hou van letters en van mooie vormen.
De wereld kan wel wat schoonheid gebruiken.

Daarom verzamel ik beelden.
Mooie letters op een kaartje.
Sierlijke letters op een hand.
Letters op een raam.

Uren teken ik.
Tekenen. Schrappen.
Opnieuw beginnen.

Op school toon ik mijn kunst.
Op internet laat ik beelden zien.
Daar zien anderen niet dat ik bloos.

Altijd hou ik mijn adem in.
Wat zeggen anderen?
Mijn hart bonkt.
Liefst kruip ik onder een deken.
Maar zo lukt het niet.

Voor mij zijn letters alles.
Woorden brengen geluk.
Woorden zorgen voor begrip.
Schoonheid verbindt.

Ik praat niet vaak over mijn droom.
Mijn ouders geloven niet in mijn plannen.
'Mooie hobby', zeggen ze.

Gelukkig is er Hanane.
Zij loopt samen met mij.
Wij lopen met een groep mensen.
Maandag, woensdag en vrijdag.
We lopen bij ons in het park.
We horen het fluitje? We beginnen te lopen.
We horen het fluitje opnieuw? We stappen even.
En voor ik het weet, loop ik vijf kilometer.

Ondertussen babbel ik met Hanane.
Zij heeft me verteld over Christoffel.
Ik bezocht zijn huis.
Dat is nu een museum.
En nu is hij mijn held.
Mijn held is al 400 jaar dood.

Deel 3:

Salwa en Christoffel

Christoffel woonde in mijn stad.
Hij had flinke dochters.
Hij geloofde in de kracht van zijn dochters.
Eén dochter had een winkel in kant.
Nog geen 20 jaar was ze, en ze had haar eigen winkel!
Een andere dochter reisde alleen naar Parijs.

Christoffel en zijn dochters...
Die wil ik wel hebben als burens.
Zij leefden echt hun droom.

Christoffel hield van letters.
Daarom is zijn huis voor mij een droomhuis.

Zie je daar die letters van **Garamond**?
Klassiek en rond.
Een mooie letter, vol van het leven.

Christoffel vond die letters ook mooi.
Hij vroeg aan meneer Garamond om die letters te maken.
Hij betaalde er veel geld voor.

Ik hou van de m: drie stevige benen, en een beetje rond.
Kijk naar die r: met een fijn rondje aan het streepje.
Hoe mooi kunnen rondjes zijn?

En dat weet ik allemaal dankzij Hanane, mijn loop-vriendin.
Zij doet veel voor mij.
Dankzij haar heb ik een winkeltje op school:
'Kom naar Salwa.
Zij schildert je handen.'

Ja, iedereen zag me blozen.
Ook van het vele werk.
Want zoveel vrienden wilden letters en krullen op hun handen.
Zelfs mijn leerkracht van biologie.
Het was de mooiste dag van mijn leven.

Nu schilder ik op school en op feesten.
Morgen op een etalage.
Ik schilder op je handen, op je armen, op je kleren.
Met letters, met krullen, met allerlei tekeningen.

Zie je de lijnen?
Ontdek je de vogel tussen de bloemen?
Dat ben ik.
Dat is mijn kunst.

Ik ben een woorden-kunstenaar.
Net als Christoffel.

Helden

Een jonge vrouw wil letters schilderen.
Een vriendin motiveert haar. Doe het! Je kan het!

Een man wil teksten schenken aan de wereld.
Zijn dochters houden een winkel open.

Ze hebben dromen.
Ze maken plannen.

Ze proberen en proberen.
Ze blozen en huilen soms.
Ze vallen.
En dan staan ze weer recht.

Ze zijn kleine helden.
Net als jij.

Het Museum Plantin-Moretus is bekend in de hele wereld. Het staat ook op de UNESCO-lijst, en dat wil zeggen dat het echt een uniek museum is dat nooit mag verdwijnen.

De familie Plantin-Moretus had in de 16de eeuw de belangrijkste uitgeverij en drukkerij van Europa. En die drukkerij en uitgeverij en hun woonhuis zijn nu dit museum.

Nog altijd kan je de drukkerij bezoeken. Je ziet hier de oudste drukpersen ter wereld. Die kan je ook zien op één van de foto's.

Stap je de drukkerij binnen? Dan stap je meer dan vierhonderd jaar terug in de tijd. Alsof de zetters, lettergieters, drukkers en proeflezers elk moment beginnen te werken.

Woorden en beelden werden hier gedrukt. Vanuit deze plek reisde kennis en informatie naar alle delen van de wereld.

De familie Plantin-Moretus woonde hier ook. Je kan de prachtige kamers en ook de bibliotheken bezoeken. Er is hier een unieke verzameling boeken en schilderijen. De bekende schilder Rubens was een vriend van de familie. In het museum hangen schilderijen van hem.

Je bent hartelijk welkom in het museum!

Meer weten over dit boek? Het museum bezoeken? Lesmateriaal voor jouw klas?

Surf naar <http://www.museumplantinmoretus.be/dedroomvanchristoffel>

Ilona Plichart schrijft graag vlotte teksten en is gefascineerd door woorden en beelden. Misschien is ze een beetje zoals Salwa in het boek?

Jimmy Kets is een bekende fotograaf. Als je een foto van hem ziet, hap je soms even naar adem.